

נְהוֹרָא

אור העבודה הפנימית בדרך הבעש"ט הק'

פרשת נח תשפ"ז גליון רצה	אמונה - המשכה תנו רבנן מעשה	טראכט גוט - וועט זיין גוט שערי השפעה	המעבר מהזמניות אל האין סוף דבר הבעל שם טוב	מה בין ענוה להכנעה? אש העבודה
-------------------------------	-----------------------------------	--	--	-------------------------------------

הוקם לעי"נ הגה"צ רבי משה ב"ר יוסף צ"ל אב"ד טורדא

נהורא מעליא

דבר המערכת

להתענג על מה שיש, או לשאוף להרבה יותר?

העצה הקריטית לחיים מאושרים!

על כך נאמר "יש דורשין לשבח, ויש דורשין לגנאי" - כי צריך תמיד בכל רגע לדעת ולהכיר גם את המעלות וגם את החסרונות של הרגשת הצדקות, המנוחה והשלימות, הנרמזת בתיבות 'נח איש צדיק'.
כאן צריך למצוא את האזון בין האמונה בכוחות שלנו והעידוד העצמי שאנו חייבים להעניק לעצמינו על כל צעד שאנו מתקדמים בעבודת הקודש, כמו נח בדורו שנחשב כצדיק שהלך מול הזרם והתמודד בנסיגות הזמן, לבין התביעה הבלתי מתפשרת והעלאת רמת הציפייה מעצמינו מתוך ידיעה שאנו עדיין רחוקים מהשלימות ביחס לאחרים וביחס לגדרש מעצמינו כמו נח מול אברהם.

השילוב בין שני הצדדים, זוהי התמימות והשלימות הנדרשת מאיתנו, כמו נח שאמר עליו תורה 'צדיק תמים'.
כעין נקודה זו מצינו בקדושת לוי, המצביע על האזון והמיזוג בין שני הקצוות אצל הצדיק, כשמצד אחד נדרש ממנו להכיר בכוחות עצמו ומצד שני צריך להרגיש שעדיין לא התחיל כלום, וזה לשון קדשו: "נדקדק בפירוש רש"י ז"ל אף נח מקטני אמנה היה. האין יכול להיות זה, כי הכתוב מעיד עליו 'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו'. ועוד קשה, למה לא היה מתפלל נח לבטל הגזירה".

"נבוא לבאר, כי יש שני מיני צדיקים שעובדים הבורא, יש צדיק שעובד הבורא, ואין לו חשק רק להיות עובד הבורא, ומאמין שיש לו כח בעליונים להנהיג העולמות כרצונו, כמו שאמרו חכמינו ז"ל 'צדיק מושל ביראת אלהים', מי מושל בי צדיק, הקב"ה גוזר וצדיק מבטל הגזירה לטובה. ויש צדיק אחד שעובד הבורא ברוך הוא, והוא שפל בעיני עצמו מאוד ומאוד, וחושב בלבו מי אני שאתפלל לבטל הגזירה, לכן אינו מתפלל לבטל. ונח הגם שהיה צדיק גדול ותמים, היה קטן בעיניו מאוד, ולא היה לו אמונה בעצמו שהוא צדיק מושל ויכול לבטל הגזירה, אדרבה היה חשוב בעיניו כשאר הדור, והיה חושב אם אני אהיה ניצול בתיבה ואני אין צדיק יותר משאר הדור המה גם כן ניצלו, לכן לא היה מתפלל על הדור. וזה שפירש רש"י אף נח מקטני אמנה היה, רצה לומר נח היה קטן בעיניו באמונה שהוא צדיק תמים שיכול לבטל הגזירה, שלא היה חשוב בעיני עצמו כלום".

"השי"ת אוהב אותי - איך שאני!"
"מצד עצם נקודת ישראל - לא שייך פחות או יותר, עליה או ירידה, כי בן נשאר בן, בכל עת ובכל מצב".
"הנשמה האלוקית שבתוכינו - היא עצם הדבר שאני חי, והחיים אין בהם שינוי או תמורה, אי אפשר להוסיף עליהם או לגרוע מהם".

משפטים כאלו - מעניקים חיות וערך וחשיבות לכל אחד מישראל, באשר הוא, ללא שייכות למעשיו, אך מצד שני, נשאר האדם ללא מעש, הוא 'משתעשע בעצמותו', טוב לו היכן שהוא.

לפיכך מדגישה התורה לגבי נח "תמים היה בדורותיו", ונחלקו בזה רבותינו: יש דורשים זאת לשבח, ויש דורשים לגנאי.

והתמיהה נשאלת, התורה הרי מפליגה בשבח של נח שהיה צדיק תמים, אז למה לדרוש לגנאי?
ברם, 'נח' הוא לשון מנוחה, כמאמר הזוהר (נח): 'ניחא לעליונים ולתחתונים'. האדם מתענג על מה שיש, נהנה מהצדקות שלו, ומגיע למצב של מנוחה.

זו מדרגה גבוהה מאוד, בה מתחברים לעצם הנשמה שלא שייך אצלה 'יותר ופחות' אלא נמצאת תמיד בהרפיה ומנוחה, מתוך תענוג של הרגשת עצם החיים שאין בו שינוי, על דרך מנוחת שבת שמאירה בנו מצד הנשמה היתירה.

אילו היה האדם נתון במרדף חסר מעצורים אחר השאיפות הגבוהות שהעמיד לעצמו ואינו מתמלא עם מה שכבר הספיק לרכוש, ישאר תמיד בהרגשת ריקנות שלא תעודד אותו להמשיך הלאה, ולכן צריך להתמלא עונג ממה שיש, וגם כאשר לא נעשה מאומה - יש לנו הרבה, כי אנו בניו של מקום, בנים אתם לה' אלקיכם, גם בלי לעשות כלום.

ובכל זאת, מנוחה זו עלולה לגרום לאדם לזנוח את עצמו ולהסתפק במוטע. ולכן צריך תמיד לאחוז בשני הקצוות, מצד אחד לדעת את כוחו כצדיק שיכול לבטל גזירות, ואפילו יהודי פשוט יכול להתענג ממה שכבר זכה לעבוד את ה' מיליוני פעמים, ומצד שני - לא להרפות מהשאיפה התמידית להתעלות יותר ויותר.

השבוע מספרת לנו התורה "ק מהי עצת השי"ת לנו להיבצל מהמבול".

נשאלת השאלה: התורה שייכת לכל אחד בכל זמן - איך איך קשורה אלינו עצת השי"ת לנו?

התירוץ יודע כל אחד: שגם אנחנו נמצאים במבול ומחפשים הצלה.

גם אותנו מאיימים לשטוף מים זדוניים, הזוממים להוריד אותנו לשאול תחתית - לסבול גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.

ומהי העצה?

העצה היא מה שהתחלנו השבוע לעשות - החלנו את הזמן!

הבחורים - בשיבות האברכים - בכוללים. והעוסקים במלאכתם בנאמנה - בשגרת הקביעות עתים.

הצד השווה: נכנסנו כולנו לתיבה הרוחנית.

מה אנחנו עושים בה - בתיבה?

לומדים ומתפללים.

איך לומדים? ואיך מתפללים?

על ידי שמציאים תיבות - מילים מהפה.

מילים אלו - תיבה זו, היא-היא ההגנה מכל מה שקורה בחוץ ברוחניות ובגשמיות.

היא זאת המקשרת אותנו למקור החיים והטוב, היא זאת המבטיחה לנו חיים טובים ומאושרים בעולם הזה ובעולם הבא.

אבל יש פרט אחד שהשי"ת אמר לנו שאותו אנו לא כל כך יודעים.

ולמרות שאנו לא יודעים אותו, אבל הוא קריטי ליעילות העצה של הכניסה לתיבה.

הפרט הזה הוא הוראת השי"ת: "זהר תעשה לתיבה".

אומר השי"ת לנו - התיבה צריכה להיות מאורת! לעכטיג!

כי אם היא חשוכה - היא לא מועילה. אם חסר בה אור - חסר ביעילות שלה.

זה גם קשור אלינו:

אם אנחנו מוציאים את תיבות הקדושה מהפה ללא אור - חסר בהן והן לא כל כך מועילות.

כי הקדושה הולכת עם אור, והטומאה עם חושך!

החשכות שייכת למבול - והאור לתיבה!

א פרייליכין שבת און א לעכטיגין זמן ידידכם: ישעיה יצחק פרידמאן

אמונה - המשכה

על סף פתח מעון קדשו של המגיד הגדול **הרבי ר' בער ממעזריטש ז"ל**, עמד תלמידו המגיד הקדוש רבי **יחיאל מיכל מזלאטשוב ז"ל**. עד הנה הגיע בדרכו הארוכה, להסתופף במחיצתו הטוהרה של רבו, ובקש לבוא אל הקודש פנימה, ליטול ברכת שלום.

ואולם, כשנפתחה בפניו הדלת, ראה והנה פני המשמש חיוורים כסיד. "שלום עליכם", קיבל המשמש את האורח הגדול בשפה רפה, "אינני יודע אם כדאי לכם להיכנס בשעה שכזאת".

"מה אירע?!", הביע האורח הגדול את דאגתו. סיפר לו המשמש, כי אחד מבני משפחתו של המגיד נחלה קשות, רחמנא ליצלן, וכי בשעה האחרונה כבר הגיע עד שערי מות, ונאבק על חייו. "הרבי שרוי בצער רב", סיפר המשמש, "ולכן חושבני שעדיף אם לא יכנס מעלת כבודו בשעה כזו, כשמידת הדין מתווחה".

אנחה כבדה נפלטת מפי המגיד מזלאטשוב לשמע הבשורה הנוראה, אך הוא הפציר באיש שיחז: "במטותא מינך, תנה לי לבוא אל הקודש, כי יש לי דבר לומר באוזני הרבי דווקא בשעה קשה זו". לא יכול היה המשמש לסרב לבקשת הצדיק, ופתח בפניו את הדלת לרווחה.

בתוך הבית שרר יגון עמוק. בני המשפחה והמקורבים שהתהלכו שם בלחץ קודר, כשספרי תהלים בידיהם, התרגשו למראה פני האורח רם-מעלה, אך לא יכלו דברו לשלום. גם בחדר הרבי שררה דממה מעיקה. הצדיק האלוקי ישב סמוך לשולחנו, ובידו הימנית הליט את מצחו שנעשה קמטים-קמטים.

"אל נא ידאג רבינו!", פנה התלמיד לרבו ובשר לו בקול בטוח: "ולא יראה כי עוד יסעד החולה עמנו לסעודת הערב".

הסיר הרבי ר' בער את ידו מעל מצחו, ואור חדש האיר על פניו.

דבר הבעל שם טוב

המעבר מהזמניות אל האין סוף

טבעו של כל אדם, שלי ושלך הקורא, להתמקד בתוך עצמו; צרכיו והרגשותיו; האדם אינו בא לידי התפעלות גם מדבר שגדול ממנו בכל קנה מידה. אבל כאשר הוא נפגש עם מציאותו של **האין סוף**, הוא אינו יכול להשאר אדיש, אם לב בשר לו; כאשר האדם מבין שהוא מניע **כוחות אדירים, המשפיעים על העולם לצד ולנצח נצחים**, ושל **הדבור** מפיו גורם **העולם שניצור שפע מתוך העולמות העליונים שאין להם קץ וסוף**, הוא בא לידי התפעלות והתרגשות ברת קיימא, שגורמת חקיקה בנפשו.

כך מבאר בעל התניא - כאשר צדיק עובד את השם יתברך, על ידי התבוננות בגדלות ה', אשר הוא היה הווה, והוא יהיה בתפארה, ומתבונן בכך שהוא אחד ושני להמשיך לו להחביבה, הוא בא לידי התפעלות מגדלות ה', עד כדי כך, שכוחות הנפש בטלים ומבוטלים אל הידיעה הזאת המניעה את ליבו; בכך הם נשאבים ומתחברים אל השם יתברך, **באופן של חקיקה, אות וסימן נצחיים**.

בכך שהאדם מחבר את הכוחות הנפשיים אשר בגופו, אל הקב"ה, הוא גורם לכוחות הנפש, השוכנים בתוך גוף בעל גבול, לעבור מעבר דרסטי, מתוך טבעם להתחבר לתאוות הזמן, כגון אכילה ושתייה, **לתשוקה אדירה, להתחבר אל הנצח, אל האין סוף יתברך**. (תורה אור, יתרו עד ג).

חיבור זה הוא דו צדדי; על ידי שהצדיק מתחבר להקב"ה, הוא גורם שיאיר או מהעולמות העליונים,

כעבור שעה קלה נשמעה הבשורה הטובה, כי בחסדי ה' הוטב מצבו של החולה, וכי הוא מתחזק ומתרחק באורח פלא. לקראת ערב כבר פקח החולה את עיניו, ואף קם ממיטתו והתהלך כאחד האדם, לתדהמת כל הנוכחים, לרבות הרופאים ששפשופו עיניהם בתימהון, ויהי לפלא.

ואכן בסעודת אותו הערב, שהפכה והיתה לסעודת הודאה, הסב החולה שנתרפא, בצוותא עם שני הצדיקים.

וכך הגיב המגיד הקדוש הרבי ר' בער על הנס והפלא שהתרחש לנגד עיניהם: "כאשר שכב החולה על ערש דווי, הרגשתי ששערי תפילה נעולים וכבר נגזרה הגזירה, ואולם, כשהגיע תלמידי היקר המגיד מזלאטשוב ודיבר אלי באמונה איתנה ומוחלטת שכזאת, התהפך מיד המצב לטובה, שהרי זוהי כוחה של האמונה, לבטל גזירות ולהמשיך ישועות". וכשהיה הרה"ק רבי **שלמה מזויעהל ז"ל** מספר מעשה זה, אודות זקנו המגיד מזלאטשוב, היה מוסיף ואומר בענות חן: "אכן שתי מדרגות לאמונה, האחת היא האמונה שכל מה שעשה השי"ת - הוא לטובה, ואילו מדרגה גבוהה יותר היא כשהאמונה כל כך איתנה שבכוחה להמשיך את הישועה, ואני לא זכיתי אלא למדרגה הראשונה, ולא למדרגתו הגבוהה של זקני הקדוש הרבי ר' מיכלי"ע..."

את זו דרש אותו צדיק - המגיד הקדוש מזלאטשוב ז"ל - בפרשתנו, פרשת נח, כפי שמביא משמו הרה"ק רבי **אברהם יהושע העשיל מאפטא ז"ל**, בספרו הקדוש 'אוהב ישראל' בהאי לישנא:

"בשם הרב מ' **יחיאל מיכל מגיד מישרים מזלאטשוב: ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התיבה מפני מי המבול** (ז, ו). ופירש ז"ל אף נח מקטני אמונה היה, מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול עד שדחקוהו המים, עכ"ל (בראשית רבה לב, ו). והלא פלא גדול לחשוך את נח הצדיק שהיה מקטני אמונה בהשי"ת ח"ו. ונראה לבאר, דהנה תיבת אמונה יש לו שני

פירושים, א' כפשוטו - האמנת הדבר שבדאי יהיה כך. עוד יש לומר אמונה מלשון 'יהיה אומן את הדסה' (אסתר ב, ז) והוא לשון המשכה וגידול. כי באמונה יש כח זה שעל ידי האמונה יומשך הדבר הזה ממקורו ויבוא, היינו שעל-ידי שהוא מאמין בהשי"ת ובוטח בו באמונה שלימה על שום איזה דבר, אז נמשך הדבר ההוא ובא בשלימות. והנה נח הצדיק בוודאי האמין בשלימות בכל אשר דיבר אליו השי"ת בכל לבבו ובכל נפשו בתמימות כדרכו הטוב מאז ומקדם, אך בדבר זה היה ירא להאמין באמונה שלימה בכל לבבו, כי אולי יהיה הוא הגורם להבאת המבול, ולא היה יודע איך ליתן עצות בנפשו מה לעשות. וזהו שפירש רש"י ז"ל מקטני אמונה היה מאמין ואינו מאמין, רצונו לומר באמת היה מאמין, רק שירא להאמין בשלימות שהשי"ת יביא המבול, כי אולי יהיה הוא הגורם לזה וכנ"ל, עד שדחקוהו המים כו', והבן היטב ודברי פי חכם חן".

גם בנו של המגיד מזלאטשוב, הרה"ק רבי **יצחק מראדוויל ז"ל**, נביא את הדברים בספרו הקדוש 'אור יצחק' (ד"ה ויבא נח) וזה לשונו הקדוש:

"כמו שאמר אבי הקדוש ז"ל, אמונה הוא לשון המשכה... אמונה הוא הצנוה, האדם כמו שהוא מאמין כן יכול אדם להמשיך אליו כל הטובות וכל הברכות מן המקור והוא דבר עמוק... לזה הכניס (נח) את עצמו בקטנות האמונה ולא היה מאמין שיבוא מבול, בכדי שלא להמשיך המבול, ולא רצה ליכנס אל התיבה..."

ומידה טובה הרי מרובה ממידת פורענות, אם ידע נח שהאמונה בביאת המבול עלולה להביאו, על אחת כמה וכמה שהאמונה בישועות, בניסים ובנפלאות, בכוחה להמשיך אותם, כל שכן האמונה בביאת המשיח יכולה היא שתביא את הגאולה, בב"א.

עפ"י: "סוד צדיק"

שירו לו שיעור הרש

מדי שבוע בשבוע ביום שישי בבוקר עולה בקו חסידות פלאם שיעור קצר בספרה "קצת נעים אלימך" נלמד ע"י המשפיע הרה"ג ר' משה רויטמאן שליט"א

הלכה ומעשה
הרה"ג ר' יודל וויינגארטן שליט"א י"ר מכון יסוד החסידות

הוא הענין **בנפש האדם המדברת בתפלה**, מבחינת הדיבור נעשה **אור מקיף להנשמה שמקיפה מראשה ועד רגלה להיות צורה בצורו החיים את ה' ממש**, מה שלא היה כח בנשמה מצד עצמה (תורה אור בשלח סב ג).

ובתורת המגיד (אור תורה סימן יח) נתבאר, שעל האדם להכיר ולדעת את גודל יקר כבוד האותיות, ובשעה שהוא מתפלל עליו להכיר שהאותיות רמות ונשגבות מעל הכרתו עד אין סוף, וכך מפרש המגיד את המילים 'ואל אמה תכלנה מלמעלה', **שלאחר שהאדם מוציא את האותיות מפיו, ידע שהם עולות ומתחברות אל ה' הבורא שלהם שלמעלה מהשגתו**, וכלתה יכולותו והבנתו להשיג אותם.

משל למה הדבר דומה? לעבד מלך שמסרו לידו מרגליות שערכם רם מכל השגותיו המצומצמות, אינו יכול להבין את ערכם, רק לספור את מנין המרגליות עצמם. כך על האדם להבין שהאותיות אינם יוצאות מפיו **אלא דרך מעבר בלבד**; שרשם בגבדי מרומים, ומקום הגעתם עד אין סוף.

וכך אמר המגיד (דברות המגיד מאמרי חנוכה ליום א' דחנוכה): בפסוק (תהלים ל יג) 'למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך'. פירוש כי אין אנו יכולים להשיג לעבוד הבורא בשכלינו, מחמת חולשת שכלנו צריך להתאסף באותיות, והאותיות פורחות למעלה ומדיקות את עצמן בהבורא ברוך הוא ומשבחים את הבורא, נמצא האדם אינו עושה כלום רק כבוד הבורא, כי **האותיות המה הכבוד הבורא יתברך, והם משבחים**.

שו"ת עם המשפיע (ב) מה בין ענוה להכנעה?

שאלה:

מה החילוק בין ענוה והכנעה, האם זה אותו דבר או לא.

עוד שאלה: איך הולך ענוה עם שמחה ביחד, שהרי אם אני יודע שאני כלום, אז זה מפריע לי ואני לא יכול להיות בשמחה?

תשובה:

ההבדל בין ענוה להכנעה

ההבדל בין ענוה להכנעה הוא, ש'ענוה' מתייחסת לענין 'בין האדם לעצמו', שמכיר בחסרונו, אפילו עומד יחידי לעצמו, ואין זה ביחס לאחרים, ואילו 'הכנעה' - היא רק כלפי אחרים, שרואה אותם גדולים ממנו ונכנע בפניהם.

וכן בעבודת ה' - שמתבונן בגדלות ה', ומרגיש עצמו אפס אפסים נוכח הרגשת גדלות הבורא, כמו אברהם אבינו עליו השלום בעמדו לפני גדלותו יתברך היה בטל לגמרי ואמר 'ואנכי עפר ואפר', על דרך שנאמר **בחובות הלבבות** כי הכפרי אם יש לו משהו יותר משאר יושבי הכפר הוא כבר תופס מקום, ולא כן העירוני כמה שיש לו עדין לא נחשב כלום נגד עשירי העיר, וגם העשירי הגדול לכלום יחשב בבואו בחצר המלכות.

ככל שהאדם יותר קטן - מסוגל יותר להתנאות, אבל מי שמרגיש יותר גדלות הבורא הוא בטל ומבוטל בעיניו ולכלום יחשב בעיניו נגד גדלות הבורא. וכל מה שמרגיש יותר גדלות הבורא - הוא בעיניו כאין וכאפס ממש.

וזהו שנאמר אצל אברהם 'ואנכי עפר ואפר', ועל כן תלמידיו הם בעלי 'עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה', כי מי שיש לו מדה זו שהוא אין ואפס ובטל ומבוטל לאין סוף - הוא אינו צריך כלום ואינו דורש כלום, כל מה שיש לו הוא רק חסדי ה', הרי הוא 'עשיר השמח בחלקו', אין לו דרישות ממי שהוא, לא מבשר ודם ולא מהקב"ה, על כן עינו תמיד טובה, הוא רחוק מקנאה שנאה וכבוד.

וזו היא התשובה גם לשאלה השניה, איך מביאות הענוה וההכנעה לידי שמחה, כי עיקר עגמת-הנפש שיש לאדם הוא מחמת שסובר שמגיע לו ושואף לגדולות ולנפלאות ממנו, ולכן נגרם לו מפח נפש כשלא הולך אצלו כפי רצונו, אבל כאשר נכנע בפני ה', ומרגיש את אפסיותו, אינו שואף לכלום ואינו סופג אכזבות כשאינו מצליח.

ובכלל ענין הכנעה הוא שלא לרצות להתבלט ולא לרצות שיהיו לו כל הנאות החיים, ושלא להדר ביותר בלבשו ובכל עניינו רק לפי הצורך, וכמו שמצינו אצל אחאב שנאמר בו 'כי נכנע אחאב ממני' ואמרו חכמינו

זכרונם לברכה שאם כל יום אכל בשעה ג', מעתה אכל בשעה ד', ואם כל יום אכל בשבע, מעתה אכל בשמונה.

הכנעה מביאה לידי שמחה

ודווקא כאן אכן חשובה מאוד השאלה הנזכרת, איך מביאה ההכנעה לידי שמחה, כי ההכנעה האמיתית אמורה להביא לידי שמחה ואושר, כדרך המסתפק במועט - שטוב לו באשר לו. אך כאשר האדם מרגיש עצמו עצוב ומדודך על ידי הכנעתו, אות וסימן הוא כי אין זו ההכנעה הנדרשת מאיתו.

ולשם כך יש להבדיל בין ההכנעה הנדרשת מכל אדם, לבין הכנעה אחרת שאינה רצויה.

ההכנעה הרצויה - נדרשת מכל האדם, שצריך להבדיל בין ה'בסיס' של חשיבות והערכה שהנפש דורשת, אשר נכלל בחלק הטוב והמועיל, לבין

**"כל אותם מאמרי
חז"ל העוסקים בשבח
הכניעה והשפלות,
נאמרו לאדם בעל
נפש בריאה שהיא
דורשת יותר מהבסיס,
ולכן צריך לחזור אל
האיזון המתבקש. אך
כאשר הנפש איננה
יציבה כי האדם אינו
מכיר את ערך עצמו,
יש חיוב להעצים את
נפשו"**

ה'תוספת' שהנפש מתאוה מעבר לנדרשת, שנכללת בחלק הרע והנפסד.

וכמו מזון הגוף, שחובה לספק לו את המזון הבסיסי, אבל יש להכניע את רצונותיו לדברים מיותרים שאינם מועילים לקיומו ולבריאותו.

צדיק נשגב - או נפש לקויה?

כל זה מדובר בנפש בריאה, שצריך לחלק אצלו בין הצורך הבסיסי לבין המיותר, ולהבדיל בין הטוב לבין הרע. אולם, ישנם מקרים בהם ההכנעה אינה נובעת מחזק, אלא דווקא מליקוי בנפש. ובמקרה כזה יש צורך לחזק תחילה את נפשו, להעמידה על מכונה, ורק אז ניתן להתחיל לעבוד על הכנעה.

הדבר דומה לאחד שכולם מכירים אותו כ'מפוזר', אינו יודע סדר מהו, כל חפציו פרודים ומפוזרים,

וכמו"כ סדר יומו אינו מתוכנן כלל. מצד אחד ניתן לראות את היצור הזה כעובד ה' מופלג, מזניח את עצמו, ואינו מתייחס לעולם הזה, בטל ומבוטל, ממש כמו אחד מתלמידי הבעש"ט. אך אבחון פשוט מוכיח שיש לו נפש לקויה, והוא צריך לטפל בעצמו בדחיפות טרם יגיע למצב של חולי הנפש ואיבוד שפיות הדעת או רפיון העצבים.

כמו כן מי שמשים עצמו כאסקופה נדרסת, נותן לכולם לדרוך עליו, ניתן להביט עליו כאחד בעל מדריגה, כמו המשל של הרמב"ם לגבי מידת ההשתוות (פירוש המשניות אבות פ"ד מ"ד), אך אצל הראשונים מכונה אדם זה בשלל כינויים חריפים ביותר. **בחובות הלבבות** (שער הכניעה - פרק ב) הוא מתואר כאחד הכסילים וקענין הבהמות - "מפני מיעוט ידיעתם וחלישת הכרתם את נפשותם וערכיהם, וזה נקרא כניעה מדרך ההסכמה בלבד, אבל על דרך האמת הוא דלות הנפש ועוורונה, בסכלות הגוברת עליה".

לדעת ה'חובות הלבבות' - כניעתו של אדם מותרת רק כאשר יודע את ערכו ומעלותיו בידיעה ברורה - ואז 'כאשר תהיה סמוך לזה כניעת הנפש ושפלותה, אז תהיה מידה משובחת, אבל זולת זה איננה נכנסת במידות המשובחות ומעלות הנפש, אך במגונות שבהן, כי עניינה בזה כענין הבהמות'.

הרושם המכובד שהאדם רוצה לעשות על חבריו וההופעה החיצונית שהאדם בונה לעצמו, חשובה מאוד, כאשר מכונים אותה לכיוון הרצוי. כי כאשר האדם יודע שמבטיס עליו כאיש יראה, הרי זה מחייב אותו שגם כאשר נופל מעט ממדריגתו, ימשיך בדרכו הטוב, וכמאמר **הרמב"ם** (פירוש המשניות אבות פ"ב מ"ג) ואל תהי רשע בפני עצמך - כשיחשוב אדם עצמו חסר ופחות, לא יגדל בעיניו חסרון שיעשהו.

ולענייננו, כל אותם מאמרי חז"ל העוסקים בשבח הכניעה והשפלות, נאמרו לאדם בעל נפש בריאה ורוח חזקה, שהנפש דורשת יותר מהבסיס המגיע לה בצדק, ולכן צריך להכניע עצמו ולחזור אל האיזון המתבקש, לא שפל מדי ולא גבוה מדי. אך כאשר הנפש איננה יציבה, והיא שואפת יותר מדי מעבר למקובל, או שהיא שואפת לכלום, אשר כל אלו הם תוצאה מכך שאין האדם מכיר את ערך עצמו, וכלשון החובות הלבבות 'מפני מיעוט ידיעתם וחלישת הכרתם את נפשותם וערכיהם', על אדם כזה יש חיוב עפ"י תורה להעצים את נפשו, להעלותה על קו הבריאות ולהחזירה לאיזון הטבעי.

רק כאשר אדם מעמיד את עצמו במקום הראוי והנכון, מאזן את נפשו ורצונותיו במינון הנכון ובמידה הממוצעת, הוא יכול להתקדם הלאה, להתנהג בענוה ושפלות כדבריו הקדושים של הרמב"ן באגרתו.

יש לך שאלה בעבודת ה' - מקומך כאן!

לאור הביקוש הרב, אנו פותחים כעת בתחילת השנה

את המדור החדש - "שו"ת בעבודת ה'"

הציבור הקדוש מוזמן לשטוח את שאלותיהם - בפניה למערכת

טראכט גוט - וועט זיין גוט - סגולה, אמרת כנף, או דרך בעבודת השי"ת

על הטוב שהקב"ה רוצה להשפיע עליך, ותאמין בכוחו וברוב טובו, באמת. תאמין שיהיה טוב, כי השי"ת באמת רוצה ומתכוון לתת לך טוב. אתה צריך רק לפתוח את ידך.

ההבדל בין שתי הגישות הוא שמים וארץ. כמו בין מי שמצייר שמש על החלון, לבין מי שפותח את התריס ומזמין לאור שתיכנס.

ר' דוד מאיר עוד שתי זוויות: איננו עוסקים כאן בעצה פרקטית איך להיטיב את תנאי החיים. ואם אינה מצליחה סימן שאינה נכונה.

אלא בעבודה עצמית של אמונה, שהיא עבודה ממושכת של התחברות למקור החיים. ולכן בלי קשר, אם ראיתי תוצאה או לא. אמשך עם עבודתי להאמין ולמשוך את טובו של הקב"ה אלי.

אמונה איננה מתג שמדליקים פעם אחת. היא שירה. בפעם הראשונה הוא רועה, בפעם העשירית הוא כבר נושא משקל.

ועוד נקודה חשובה. ככלות הכול עלינו לזכור שהקב"ה אינו עובד אצלנו, אלא להיפך.

כמה שיש לאדם יותר אמונה בטובתו של הקב"ה - כך ירבו הסיכויים שאכן יזכה לה.

אבל אם השי"ת החליט עדיין לא להשפיע לו את הטובה שהוא מקווה לה, אז לא. אחרי הכול, הוא יודע באמת מה טוב לנו. ובכן, נקבל גזרותיו באהבה, ונמשיך להאמין בטובו.

יצחק אשר עדיין שומע לפעמים את הציפור הקטנה. אבל עכשיו, כשהיא מתחילה ללחוש, הוא כבר יודע מה לענות לה. הוא עוצר לרגע, נושם, ואומר בלב: **טראכט גוט - וועט זיין גוט.**

למעשה: לפני שאני ניגש ללמוד, או לפני פעולה שאני מסתפק בהצלחתה או חושש ממנה - אעצור לרגע אחד. אעצום עיניים אם צריך, ואנשום ברוגע.

ואז אחשוב: הקב"ה נתן בידי כוח של אמונה.

ואז, בנחת, ממשיכים צעד אחד הלאה. לא אסתפק לחשוב רק שהקב"ה ייתן לי - אחשוב שהוא כבר נותן לי. עכשיו. את הכוח לקום. את הבהירות בסוגיא. את הסבלנות מול החבר. הרי אין מעצור מלפניו יתברך, וכמו שהוא יכול לעזור לי מחר, הוא יכול כבר לתת לי את זה עכשיו ממש.

זה לוקח עשר שניות. ועשר השניות האלה יכולות לשנות את הלך הרוח של יום שלם.

ומה שחשוב ביותר: אם זה לא עובד מיד - אל ארפה. אחשוב שוב בטובו של הקב"ה. קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך. וקוה אל ה'!

חמש מילים קטנות בידי, שעוברות מפה לאוזן ומדור לדור. יש שרואים אותן כסגולה חביבה, ויש שמחייכים אליהן בסלחנות, כמו אל משפט מדי-יפה בשביל העולם האמיתי והמורכב.

אבל מה הן באמת? באו נצא לרגע לפגוש את יצחק-אשר.

ראשית החורף

הבוקר הראשון של זמן חורף. באוויר עומד ריח של דפים חדשים ושל התחלה. היכל הישיבה מלא עד אפס מקום, הקולות עולים ומתערבבים, ויצחק-אשר יושב מול הגמרא בתחושה שלא הרגיש כבר זמן רב: הוא חוזר עם כוחות מחודשים. המצב בישיבה טוב, החברותא מצוינת, והסוגיא מאירה פנים.

ובכל זאת, אי שם מתחת לשמחה, ניקרה בו ציפור קטנה ולחשה בקול שקט ועקשני:

"נו, באמת. אתה יודע טוב טוב איך זה נגמר. עוד יום-יומיים, ושוב תתחיל לחלוץ בסדרים או לפטפט עם זלמן בעניינים העומדים על הפרק. שוב תתקשה לקום בבוקר ותאחר לתפילה. תאחר, תינוף, תתרגז - ובסוף עוד תריב עם החברים."

הוא ניסה לגרש אותה. היא חזרה.

ופלאי פלאים - התחוזה התגשמה כמעט אחת לאחת. הבוקר שבו השעון צלצל והוא רק התהפך לכמה דקות לצד השני. ההגעה המאוחרת. המבט החמור של המשגיח.

העקיצה לזר שציצה מבלי שיתכוון, והסתבכה כפקעת חוטים ללא מוצא.

וכשהמשגיח העיר לו, וניסה לדבר איתו על התמודדותיו וקשייו - השיחה, כמו תמיד, עלתה על שרטון.

התקיימו בו, מילה במילה, הפסוקים: "את אשר יגורתי יבוא לי" ו"כאשר שער בנפשו כן יהיה". "זה העולם", אמר לעצמו בייאוש שקט. "כך אני!"

"אני אדם ריאלי"

עבר, בפינה שקטה, שפך את ליבו בפני חבר קרוב. החבר הקשיב, שתק רגע, ואמר: "שמעתי פעם פתגם: טראכט גוט וועט זיין גוט - חשוב טוב. יהיה טוב."

יצחק-אשר חיך חיוך עייף. "אני מכיר את הפתגם עוד מימי התלמוד תורה. פתגם המיוחס להרה"ק בעל ה'צמח צדק' מליובאוויטש ז"ע. אבל תאמין לי, נדמה לי שזה מתאים מאוד לשלוחי חב"ד שמסתובבים לחזק אנשים רחוקים, שבור-לב, או משמחים בעלי-יסורים בבתי חולים. זה טוב בשביל חיוך ועידוד. אבל אני אדם ריאלי. אני מכיר היטב את הסביבה, ואני מכיר את עצמי. פתגמים כאלו ואחרים, לא ישנו את המצב."

ואולי זה הרגע שכדאי לעצור בו. כמה פעמים אמר כל אחד מאיתנו את המשפט הזה - "אני אדם מציאותי" - כשבצעם התכוון לומר: "אני כבר יודע מראש שלא אתקדם", "זה לא יצליח"?

כוח המחשבה

אבל משהו במילים האלה סירב לעזוב אותו. הוא נזכר שראה פעם בעלון מודעה של מאמן, שדיבר בהתלהבות על הסוד המקסים של 'מחשבה יוצרת מציאות'. "אולי בכל זאת יש בזה משהו" הרהר.

מצד שני, משהו בפרסום זה צרם לו. הדיבורים האלו, על 'להזמין מציאות', נראו לו זרים לרוח היהדות והאמונה.

באחד הימים, פגש בבית המדרש את רבי דוד. משהו נדלק בראשו. הוא מכיר היטב את האברך הזה, הוא מבין גדול בספרי חסידות. גם ידען וגם עמקן שמצליח לפשט את עומקיה ורבידיה של מחשבת החסידות.

הוא הכתובת הנכונה לבירורים כאלו. יצחק-אשר ניגש אליו, ופתח לפניו את רחשי לבו, ספקותיו ולבטיו.

רב-דוד לא איכזב. הוא פתח לפניו את 'אוהב ישראל' בפרשת לך - ושם התגלה לו יסוד ששינה את התמונה כולה.

המילים בספר הקדוש זעקו: כי באמונה יש כח זה, שע"י האמונה יומשך הדבר הזה ממקורו ויבוא.

לא קסם - אמונה!

המחשבה, כך למד, אינה מטה קסמים. אין בה כוח עצמאי לשנות עתים ולהחליף מצבים, כאילו האדם חושב והמציאות מצייתת. מי שמחפש בפתגם נוסחה מכנית - יתאכזב.

אבל יש במחשבה כוח אחר, עמוק בהרבה: כוח להעצים את האמונה בטובו של הקב"ה. וכשהאמונה הזו מתחזקת בלב, היא עצמה ממשיכה שפע טוב. כי אמונה היא המשכה.

פתאום הבין יצחק-אשר: "טראכט גוט" אינו "תדמין שהכול בסדר". פירושו: תחשוב

אש הפרשה
בראשית

אור מופלא מבית היוצר 'ממלכת אש החסידות'
בו יבואו על כל פרט שני מאמרים
מאמר א' להאר ולחזק נפשות ישראל באור תורתם של תלמידי הבעש"ט הק'
מאמר ב' להעמיק במחשבת החסידות בדרכי הבעש"ט ז"ע וצדיקי הדורות
בקרב יראת אור אש הפרשה על חמש שמות

קו "חסידות פלאם" 033-044-444
להשיג בכל התנויות המוכרות וברשת אור החיים

יוצא לאור ע"י
ממלכת אש החסידות העולמית (ע"ר)
לנקבלת הנליח להארות ולהשיות - טלפון: 02-5026558 פקס 02-5702061
a025026558@gmail.com